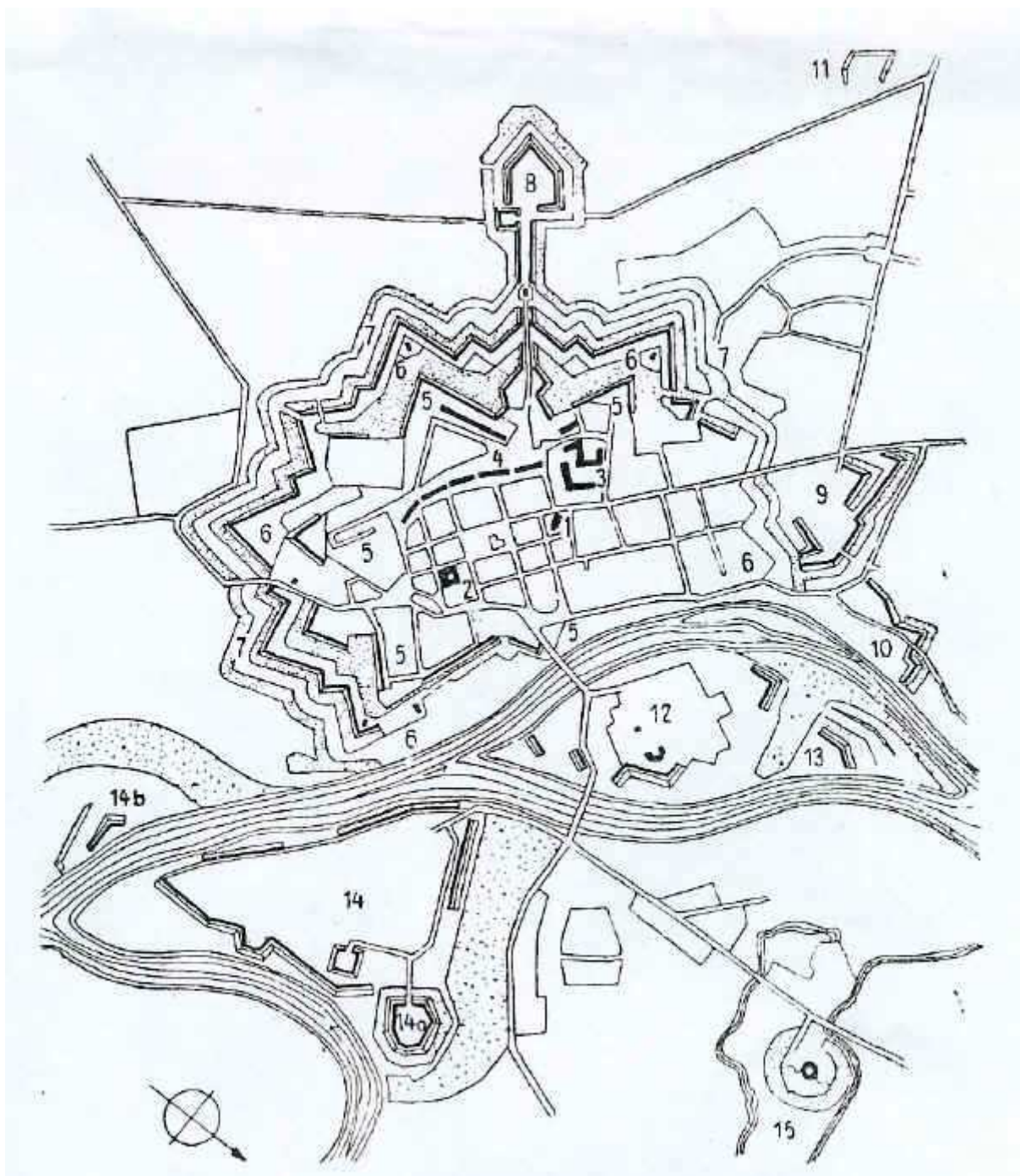

Załącznik do Regulaminu Odznaki Krajoznawczej PTTK „Twierdza Koźle”

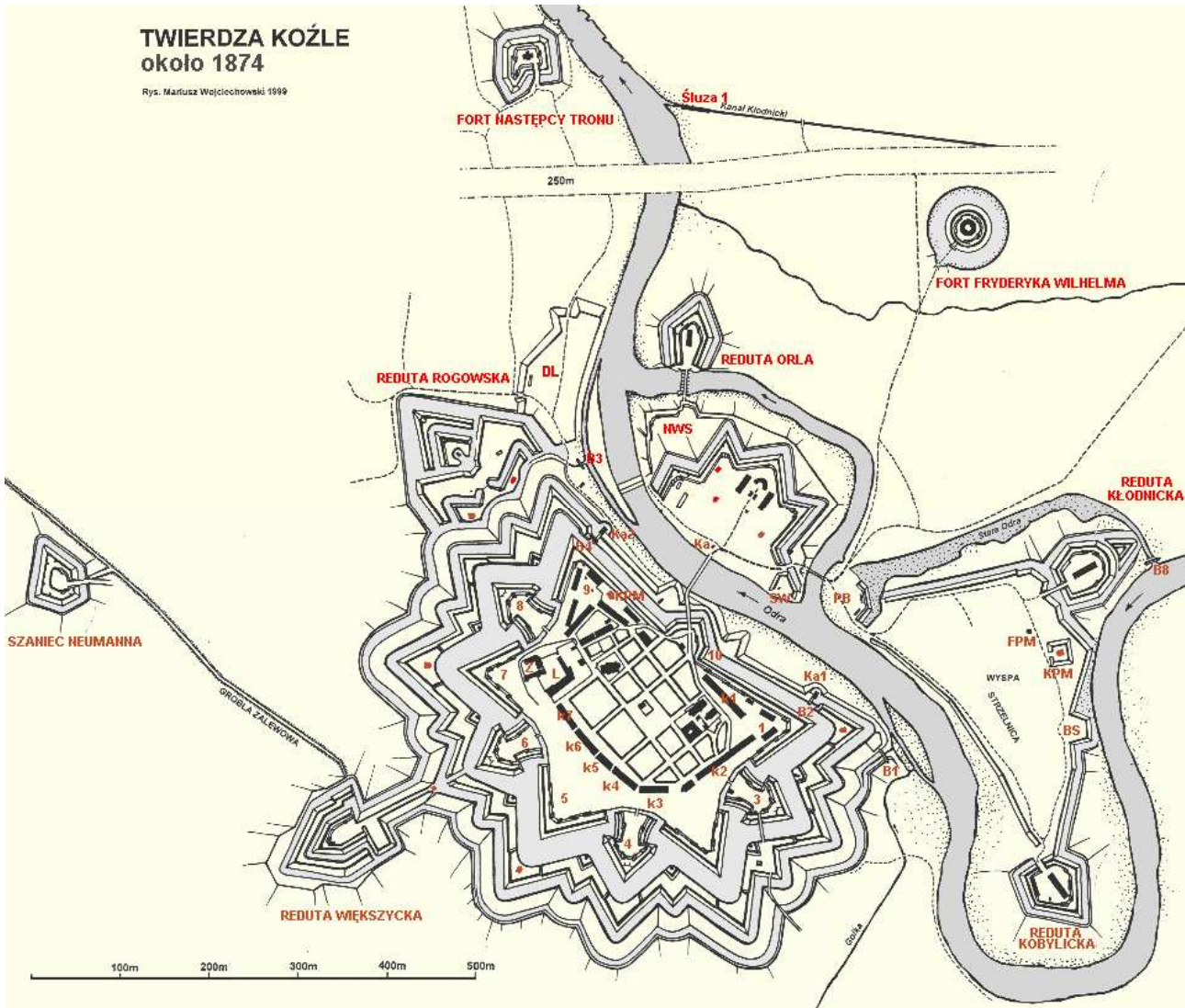
Fragmety twierdzy kozielskiej.

Jej początki sięgają XVIII wieku, kiedy to Austriacy wybudowali wokół miasta pierwszy pas umocnień. Znaczej rozbudowy fortyfikacji dokonali Prusacy. Twierdza funkcjonowała aż do 1873 r. Jej pozostałości na lewym brzegu Odry obejmują centrum Koźła. Z fortyfikacji lewobrzeżnych zachowało się pięć narożników obwodu wału głównego wzniesionych w 1744 roku. Przetrwały także fragmenty wewnętrznego obwodu walki oraz przedwał z kilkoma zachowanymi hangarowymi prochowniami, murowanymi z cegły, pochodzącymi z 1783 roku. Prawie w całości dotrwał do naszych czasów przedstek z fosą, przekształcony w XX wieku na park. Częściowo zachowała się reduta Większycka, wraz z prochownią. Przetrwały też w różnych punktach miasta pozostałości dawnych kazamat oraz zbudowane w latach 1776-1778 koszary znajdujące się przy ulicy Targowej. Zachowane fragmenty fortyfikacji prawobrzeżnych zgrupowane są w czterech odrębnych częściach. Przy ulicy Portowej przetrwała częściowo spalona w 1945 roku baszta Montalemberta (fort Fryderyka Wilhelma). Mimo uszkodzeń nadal stanowi jeden z najciekawszych fragmentów dawnych umocnień. Stosunkowo dobrze zachowane zostały niektóre zabudowania reduty na Ostrówku (przyczółek mostowy). Dotyczy to studni fortecznej z 1780 roku, budynku wzniesionego na rzucie półkola, posiadającego w dolnej kondygnacji osiemnastowieczne strzelnice, a także pochodzących z XIX wieku licznych budynków stajennych. W niektóre z nich wkomponowane zostały fragmenty murów dawnych koszar, wozowni, prochowni lub magazynów. Gorzej do czasów współczesnych przetrwały umocnienia, zbudowanej w 1789 roku reduty Orlej. Istnieje tu nadal duży odcinek dawnego koryta powodziowego, nad którym niegdyś wznosił się most łączący redutę Orlą z redutą na Ostrówku. Pozostały także fragmenty wałów, wraz z fosą i przedstokiem. Niewiele natomiast zachowało się z fortyfikacji „Na Wyspie” (dzisiaj niedostępnych dla zwiedzających), obejmujących reduty: Kłodnicką i Kobylicką. Przetrwały wały i fosa z reduty Kłodnickiej, magazyn prochowy w obwałowaniu, a z reduty Kobylickiej zachodni narożnik wałów i fos, aktualnie znajdujący się na lewym brzegu Odry.

Plan miasta i twierdzy Koźła

1. Kościół parafialny, 2. Kościół i klasztor pofranciszkański, 3. Zamek, 4. Koszary, 5. Obwód wału głównego, 6. Zewnętrzny obwód walki, 7. Przedstek z fosą, 8. Reduta Większycka, 9. Reduta Rogowska, 10. Rogatka Kłodzka, 11. Reduta Krzyżowa, 12. Reduta na Ostrówku (przyczółek mostowy), 13. Reduta Orła, 14. Fortyfikacje "Na Wyspie", 14a Reduta Kobylnicka, 14b. Reduta Kłodnicka, 15. Baszta Montalamberta (Fort Fryderyka Wilhelma)

Do zdobycia odznaki, należy zwiedzić obiekty fortyfikacyjne(istniejące i ich pozostałości) wymienione w treści opisu twierdzy oraz wskazane na planie miasta i twierdzy.